

Verste tall i landet under sommerstengninger

BEKYMRET: Fylkespolitiker og jordmor Elisabeth Jørgenvåg ser med gru på om det skal bli enda lengre til fødeinstitusjon for fødende på Nordmøre.

+ Av Arild Myhre

03. desember 2017, kl. 20:54 ✓

Risikoen for at nordmøringer må føde under transport eller på et ukjent sted er to og en halv gang høyere enn landsgjennomsnittet. Når fødeavdelingen i Kristiansund stenger om sommeren er andelen slike fødsler opptil fire ganger så høy.

Det er verre enn i Finnmark, viser tall Tidens Krav har fått innsyn ifra medisinsk fødselsregister.

Ny forskning viser at risikoen for dødsfall tredobles ved uplanlagte fødsler utenfor fødeinstitusjon. Likevel anbefaler Helse Møre og Romsdal å samle fødetilbudet enten i Kristiansund eller Molde fra 2019. I Romsdal argumenteres det allerede mot å samle fødevirksomheten i Kristiansund.

– Hva hvis dere sier at den samles i Kristiansund? Hvor blir det da av prinsippet om å bygge på de sterkeste fagmiljøa? spurte ROR-leder Torgeir Dahl da regionrådet nylig møtte ledelsen i Helse Møre og Romsdal, ifølge Romsdals Budstikke.

Økende risiko

Risikoen for å føde uplanlagt utenfor fødeinstitusjon i Norge har vært i underkant av 0,4 prosent og svakt fallende de siste årene. På Nordmøre er snittrisikoen for perioden 2004–2016 til sammenlikning 1,0 prosent og økende.

Siden 2013 har andelen transportfødsler og fødsler på ukjent sted med fødende fra Nordmøre variert mellom 1,2 prosent og 1,9 prosent av 500–600 fødsler årlig. En del av forklaringen kan være at fødetilbudet ved Orkdal sjukehus, som har vært benyttet av mange på nordre og indre Nordmøre, ble lagt ned i juni 2012.

De to fødeavdelingene i Kristiansund og Molde har holdt stengt hver sin halvpart av sommeren fra og med 2004. Siden har fødselsregisteret fått melding om 23 mødre fra Nordmøre som har født enten under transport eller på ukjent sted i sommermånedene.

Vektete tall (se forklaring i faktaboks) viser en estimert andel slike fødsler på 1,47 prosent når Kristiansund har holdt stengt første del av sommeren–og 1,66 prosent når det har vært Kristiansunds tur til å holde stengt i andre del av sommerferie-perioden.

Andelen transportfødsler eller fødsler på ukjent sted er faktisk høyere i stengeperiodene enn i de mest typiske vintermånedene der det kan være vanskelige vær- og føreforhold på Nordmøre.

Andelen slike fødsler i stengeperiodene er også høyere enn i Finnmark, som hadde landets høyeste snitt med 1,29 prosent i den samme 13-årsperioden.

I Møre og Romsdal er den tilsvarende risikoen 0,60 prosent i perioden. Trekker man ut fødslene på Nordmøre, faller risikoen til 0,44 prosent. Det betyr at risikoen for slike fødsler er om lag to og halv gang høyere på Nordmøre enn i resten av fylket.

Undersøkelsen:

TK har bedt om summerte data for registrerte transportfødsler og fødsler på ukjent sted med fødende bosatt i de 11 nordmørskommunene. Tallene vi har analysert, er for perioden 2004 til 2016, fordelt på år og enkeltmåned. Vi har kun fått tilgang til data for alle kommunene samlet, sammenliknet med tilsvarende fødsler i hele landet i de samme månedene og årene.

De to årvisse stengeperiodene for fødeavdelingene i Nordmøre og Romsdal løper fra ca. 20. juni til ca. 20. juli og fra ca. 20. juli til ca. 20. august. Dette sammenfaller ikke med de kalendermånedene vi har data for. Vi har derfor valgt å vekte tallene med en tredjedel for juni og to tredjedeler for juli for den første perioden, og en tredjedel for juli og to tredjedeler for august i den siste perioden.

Fødeavdelingene i Kristiansund og Molde har byttet på sommerferieperiodene, ved at avdelingen i Kristiansund har holdt stengt i den første perioden i partallsår (2004, 2006 osv), mens avdelingen i Molde har holdt stengt i oddetallsår (2005, 2007, osv). Dette er hensyntatt i analysen.

Vi har deretter testet funnene for statistisk signifikans. Avviket på Nordmøre fra landsgjennomsnittet i hele perioden 2004–2016 er signifikant med meget høy sannsynlighet (p-verdi 0,0001). Avviket i stengeperiodene om sommeren er signifikant med 95 prosent sannsynlighet.